

תזריע מצורע (62)

תזריע

אָפֿשֶׁה פֿי תזריע וְיִלְדָּה זָכָר (יב,ב)

הה"ד "אחור וקדם צרתני" וכו', אם זכה אדם אומרים לו: אתה קדמת לכל מעשה בראשית ואם לאו אומרים לו: יתוש קדמך, שלשול קדמך (ויק"ר, א)

מפני מה ציינו חז"ל דווקא שני בעלי חיים אלו, יתוש ושלשול, ולא שאר בעלי חיים. אכן, שונים שני יצורים אלה מכל שאר בעלי חיים. לגבי **היתוש** שנינו: בריה קלה יש בעולמי ויתוש שמה, ואמאי קרי לה בריה קלה, דמעלנא אית ליה ומפקנא לית לה (גיטין ו), חז"ל הגדירו את קלותו ופחיתות ערכו של היתוש בזה שאין בכוחו להוציא את הפסולת מגופו ונמצא שכולו פסולת, לעומת שאר בעלי חיים מבררים ומדיחים את הפסולת מן החלק הנצרך לקיומם. ועל **שלשול** אמרו חז"ל: "כמו שכלול תמס יתלף" (תהלים נח) "כשלשול זה שהוא נמחה בצואה" (ב"ר א). הרי לנו, שתכונתם המיוחדת של היתוש והשלשול היא, שאין בהם היכולת לברור את הטוב מן הרע, היתוש אינו בורר כלל וכל הפסולת נותרת בגופו ואילו השלשול נמחה בעת הברירה. והנה תכלית האדם בעולם הזה היא לברר ולהגדיל את הטוב מן הרע, ולהביא את הטוב לידי תיקון, וכמו שהביאו חז"ל (תנחומה) כאן על הפסוק "וביום השמיני ימול בשר ערלתו", לעשות מחטים גלוסקאות. וזהו שאמרו חז"ל: אם לא זכה האדם, כלומר לא זיכך עצמו ולא בירר את הטוב מן הרע ולא תיקן את הטוב שבו, אזי אומרים לו: יתוש קדמך, שלשול קדמך.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב,ג)

רבותינו ז"ל (דב"ר ו, א) אמרו: למה התינוק נימול לשמונה ימים? שנתן הקב"ה רחמים עליו להמתין לו עד שיהיה בו כח, וכשם שרחמיו של הקב"ה על האדם, כך רחמיו על הבהמה, שנאמר (לקמן כב, כז): "ומיום השמיני וְהִלָּאָה יִרְצָה". וצריך לדעת מי גילה סוד זה כי בשמונה ימים יהיה בו כח לא פחות ולא יותר? ונראה כי כח האמור בדבריהם הוא מה שאמר בזהר הקדוש: שהוא כדי שיעבור עליו שבת, ותגיעהו נפש החיונית הנשפעת בעולם ביום השבת כידוע. ותמצא שאמרו רבותינו (ב"ר י, ט) שקודם שבא שבת היה העולם רופף ורועד, כיון שבא שבת נתחזק ונח ע"כ, והוא מה שאמרו כדי שיהיה בו כח.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא" בשם אור החיים הקדוש

צבע הלבן סימן טומאה או טהרה?

וְרָאָה הַפֶּהֶן וְהִנֵּה שְׂאֵת לְבָנָה בְּעוֹר וְהִיא הַפֶּכָה שְׂעוֹר לָבָן וכו' (יג, ט)

מקשים המפרשים, בפרשתנו למדים אנו שצבע לבן סימן לנגע וטומאה. ואילו לגבי שעיר המשתלח לעזאזל ביום כיפורים מצינו שצבע לבן סימן טהרה הוא. דאמרו בגמרא (יומא סז): בראשונה היא קושרים לשון זהורית על פתח האולם מבחוץ, הלבין היו שמחים, לא הלבין היו עצובים, שנאמר "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו" (ישעיה יא). הרי שצבע לבן סימן לטהרה וכפרת עוונות, ואיך לגבי נגעים צבע הלבן סימן לטומאה? ונראה לבאר, לימדה אותנו כאן התורה כאשר אדם חוטא בחטאים שביין אדם לחברו, כלשון הרע ורכילות ומעורר ריב ומדון, הסימן הטהור ביותר נהפך לטומאה, והצבע הלבן שהוא סמל לטהרה נהפך לטומאה. ואל יחשוב האדם כי טוב עושה בזה שמדבר ומעורר ריב, ומעשיו טהורים הם, לא ולא! טמא הוא, ונגע יקרב באהלו.

ספר "אוצרות התורה"

מצורע

איסור לשון הרע מופיע בחמשת החומשים

זאת תהיה תורת המצורע (יד, ב)

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי חֲמֵשׁ תּוֹרוֹת פְּתוּבוֹת בַּמִּצְוָה. 1) זאת תורת נגע צרעת, 2) זאת תהיה תורת המצורע, 3) זאת תורת אֶשֶׁר בּוֹ נֶגַע צָרַעַת, 4) זאת התורה לְכָל נֶגַע הַצָּרַעַת, 5) זאת תורת הַצָּרַעַת. זאת תהיה תורת המצורע, המוציא שם רע, לְלַמֶּדְךָ שְׂפָל הָאוֹמֵר לְשׁוֹן הָרַע עוֹבֵר עַל חֻמְשָׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה.

צריך להבין, הלא גם אם היה כתוב רק פעם אחת "תורת", היה אפשר לרמוז את אותו דבר. יש לתרץ, שכונת חז"ל היא, כי בכל חומש וחומש מחמישה חומשי תורה מופיע ענין לשון הרע. בספר בראשית: מסופר על הנחש שסיפר לשון הרע על בוראו אשר "מהעץ אכל וברא עולמו". בספר שמות: "אכן נודע הדבר" (ב, יד), וכפירוש רש"י שם שהיו בהם דילטורים. כמו כן, "ויבא ידו בחקו ויוצאה והנה ידו מצורעת כשלג" (ד, ו), ואמרו חז"ל שצרעת זו באה למשה רבינו כי דיבר לשון הרע על ישראל, ואמר: "והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי". בספר ויקרא: "לא תלך רכיל בעמך" (יט, טז). וכל פרשת צרעת ונגעים.

בספר במדבר: ענין מרים שדיברה לשון הרע על משה. **בספר דברים:** "הישמר בנגע הצרעת" (כד, ח). "זכור את אשר עשה ה' אלוך למרים" (כד, ט). נמצא שכל ספר מחמישה חומשי תורה מזהיר על איסור לשון הרע. לכן כתובה המילה "תורת" חמש פעמים, לרמוז על חמישה חומשי תורה שהזהירו על חטא זה. **ומתוך האור**

והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע (יד, ג)

לכאורה, הפך הכתוב את סדר הדברים, שהרי היה לו לומר: "והנה נרפא הצרוע מן הצרעת". יש לומר, הנה בכל מעשה שעושה האדם נברא מלאך רוחני. אמרו חז"ל: העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחת והעובר עבירה אחת קונה לו קטיגור אחת (אבות ד, יא). מלאך משחית זה אשר נברא מכל חטא, נקרא "נגע" וכמו שנאמר "ונגע לא יקרב באהלך" (תהלים צא, י). והנה כאשר אדם שב בתשובה שלימה זוכה ונהפך אותו מקטרג עצמו לסניגור ולמלאך מליץ יושר. וזהו ביאור מאמר חז"ל: גדולה תשובה מאהבה שזדונות נעשות כזכויות (יומא פו:), ומובא בספרים שה"נגע" הופך ל"עונג". וזהו שאמרה התורה: "והנה נרפא נגע הצרעת", דהיינו אותו מלאך משחית הנקרא "נגע", נרפא "מן הצרוע", על ידי שהיטיב דרכיו ותיקן מעשיו על ידי זה נהפך לעונג. אמנם יכול להיות מצב ש"וראה הכהן... והנה לא הפך הנגע את עינו", כלומר האות "ע" של הנגע לא נתהפך מנגע לע(ו)נג על ידי התשובה ולכן "טמא הוא". **להתעזר באהבתך בשם "מלא העומר"**

אוי לרשע ואוי לשכנו

וְצִנֵּה הַפֶּה וְחִלְצוּ אֶת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר פִּהֶן הַנֶּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֹתָהֶן אֶל מִחוּץ לְעִיר אֶל מְקוֹם טָמֵא (יד, מ)

כתוב במשנה (נגעים פ"ב, מ"ו): מכאן אמרו אוי לרשע ואוי לשכנו, שאם כותל מפסיק בין שני בתים, ונראה נגע בכתל לצד בית זה, בעל הבית אחר הסמוך לו צריך להטפל עמו דכתיב "וחלצו את האבנים", לשון רבים. יש לפרש: כתב מהר"ם חאגיז בהקדמת ספרו "שתי הלחם": הקב"ה בגודל חסדו, לא דן את האדם לפי מעשיו בלבד, אלא קודם שיגמור דינו דן תחילה גם בצער שיגיע לבניו ולבני ביתו, האם ראויים הם לכך או לא. ואם מצאם ראויים לכך דן את בני המשפחה הרחוקים יותר האם ראויים לצער זה. ואח"כ דן את שכניו, ואח"כ את בני עירו, ואח"כ את כל העולם כולו, האם מגיע להם לסבול צער כתוצאה מגזר דינו בבית דין של מעלה, ואם אכן בניו בני משפחתו, שכניו והעולם ראויים לכך, אז גוזר על האדם זה ליענש. וזה כוונת חז"ל "אוי לרשע ואוי לשכנו", מזה שהשכן גם משתתף בצער של הרשע, ראיה מוכחת שגם הוא ראוי לצער זה, דאילו לא היה ראוי, שכנו הרשע לא היה נענש.

אוצרות התורה בשם ספר "עיני שמואל"

הלכה: לקדש על היין בלי ברכה בפה"ג, או על חלות

שאלה: מעשה באדם שהגיע למשפחה שהיתה באמצע הסעודה של שבת, האורח אינו יכול לקדש בעצמו, כי אסור לו לטעום אפילו מעט יין מטעמי הבריות. האפשרויות העומדות לפניו הן: שאחד מהמשפחה שכבר קידש על היין יוציא את האורח בקידוש על היין, אולם בברכת הגפן לא יתחייב משום שכבר יצא לעצמו, וגם אינו יכול לברך בגלל האורח, שהרי האורח אינו שותה כלל, וע"כ יצטרך לקדש בלי הגפן, כמבואר בסי' רע"א במ"ב סקט"ז. אולם קיימת אפשרות אחרת שהקידוש יהיה על חלות, ואז יברך האורח על החלות ברכת המוציא ויברך את ברכת הקידוש עם ויכולו. **תשובה:** יש להעדיף קידוש על הפת עם ברכה, מאחר ועל חולה זה לא נאמר "זכרהו על היין" כיון שהוא אסור עליו, והקב"ה לא צוהו לקדש אלא על הפת שבזה הוא חייב, ולכן אין לו לעשות השדתלות ולבקש תכסיס שאחר יקדש עבורו ובלי ברכת בפה"ג, אלא יקדש הוא ועל הפת.

פתגם: אל תדבר הרבה על עצמך, כבר ידאגו לך כשתלך ספר "שמחה"

חקירה: הפקר בית דין

רק מפקיע מהבעלים הקודם, או גם מקנה לבעלים החדש (שו"ת רעק"א מהדורא קמא רכא-א, תוס' וראש-רק להפקיע, ר"ן-גם להקנות. מחנה אפרים, מכירה ב)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: דיין קל דעת, שהיה חשוד בלקיחת שוחד, כבדו אזניו משמוע וכמעט נתחרש. פנה אליו אחד מבעלי הדין, אשר בשעתו הבטיח לו מתן שוחד ולבסוף לא קיים הבטחתו, ואמר לו: פליאה היא שנתחרשו אזניך, והרי מן הדין היה שישתמאו עיניך, כפי שנאמר: "כי השוחד יעוור עיני חכמים"? הסביר לו הדיין: לא הרי הדורות הראשונים כהרי הדורות הללו. לשעבר מי שקיבל שוחד זכה לראות את השוחד כמו עינו, ולכן לקה בעינו, אבל בדורות הללו, הבעל דין אמנם מבטיח לתת שוחד, אבל הדיין אינו זוכה לראותו ונשאר רק במה ששמע, לכן הוא לוקה באזניו. **ספר "חד וחלק" ב'**

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל.

